

DNEVNIK

Četrtek

DOP 18°C
POP 34°C

Petek

DOP 19°C
POP 35°C

Sobota

DOP 18°C
POP 32°C

Nedelja

DOP 19°C
POP 30°C

Ponedeljek

DOP 18°C
POP 28°C

Avgustovske poletne noči poleg Rimske ceste razsvetljujejo tudi Perzeidi. ✎ Igor Žiberna

ZNANOST / ASTRONOMIJA

Ne dež, utrinki padajo kot za stavo

V teh dneh naš planet potuje skozi prah, ki sledi tirnici kometa 109P Swift-Tuttle. Nevarnosti za trčenje ni, je pa to idealna priložnost za opazovanje nočnega neba, posutega z utrinki.

✎ Eva Panjan

Vsi, ki verjamejo, da utrinki izpolnjujejo želje, so minulo noč zagotovo prebedeli, saj je meteorski roj Perzeidov včeraj dosegel svoj vrhunec. »Letos imamo dvojno srečo – napovedano je jasno vreme, za temnejšo noč pa bo poskrbel tudi lunin mlaj,« se je minule noči včeraj veselil Igor Žiberna, predsednik astronomskega društva Orion. Perzeidi, znani tudi pod imenom solze svetega Lovrenca, so danes ponoči dobesedno divjali po nebu – strokovnjaki so jih pričakovali kar od 60 do 100 na uro. Spektakularne nočne predstave pa ni pregnala svetloba današnjega jutra, Perzeide bo mogoče opazovati še do konca tega meseca.

Zemlja vsako leto konec julija začne prečkati tirnico kometa 109P Swift-Tuttle, ki za seboj med drugim pušča tudi prašne delce. »Ti delci nato na višini okoli 80 kilometrov zaidejo v našo atmosfero, kar povzroči, da ta ionizira, kar vidimo kot svetel trak na nebu oziroma utrinek,« pojasnjuje Žiberna in dodaja, da prašni delci pozneje večinoma zgorejo ali potujejo naprej, lahko pa se – sicer zelo redko – tudi zgodi, da padejo na Zemljo.

Tako svetel, da je metal senco

Ob opazovanju meteorskega roja se zdi, kot bi vsi utrinki prihajali iz ene točke – imenujemo jo radiant, glede na njeno lego pa meteorski roji dobivajo imena. Žiberna pravi, da ima

1650 °C

NAJ BI IMEL prašni delec kometa ob vžigu v zemeljski atmosferi, kar na Zemlji vidimo kot utrinek.

200.000 km/h

JE HITROST, s katero delci kometa trčijo z zemeljsko atmosfero.

1862

JE LETO, ko sta ameriška astronauta odkrila komet 109P Swift-Tuttle, katerega prašni delci avgusta ustvarjajo na tisoče nočnih utrinkov.

27 km

JE PREMIER KOMETA 109P Swift-Tuttle, kar je precej več od kometa, ki naj bi z Zemljinega obličja izbrisal dinosavre.

Dvakrat ali trikrat se mi je ob opazovanju Perzeidov že zgodilo, da je utrinek zasvetil tako močno, da je vrgel senco.

Igor Žiberna, predsednik astronomskega društva Orion

Pred dvema letoma je bilo s Plahutnikovega vrha na Pohorju mogoče videti enega od Perzeidov, ki je potoval skozi razsuto zvezdno kopico M 45, bolj znano pod imenom Plejade. ✎ Igor Žiberna

jo Perzeidi radiant v ozvezdju Perzeja, zato takšno ime.

»Poznamo več kot 40 različnih meteorskih rojev, je pa za Perzeide značilno večje število utrinkov,« pove Žiberna in doda, da so ti v primerjavi z drugimi meteorskimi roji tudi nekoliko svetlejši. »Dvakrat ali trikrat se mi je ob opazovanju Perzeidov že zgodilo, da je utrinek zasvetil tako močno, da je vrgel senco,« navdušeno pove.

Da bi zvezdna predstava lahko v polnosti zasijala, naš sogovornik priporoča opazovanje na čim temnejšem kraju, kjer ni veliko svetlobnega onesaženja. »Koristno je tudi, da je horizont na kraju opazovanja zelo odprt, saj se utrinki pojavljajo po vsem nebu. Utrinki, ki so bližje zenitu, bodo videti svetlejši kot tisti nizko nad horizontom.«

Zvezdna karta in dobra družba

»Če se želimo opazovanja lotiti sistematičneje, si je dobro zapisati čas, ko se posamezen utrinek pojavi, tisti, ki se na to področje malo bolj spoznajo, pa si lahko zapišejo tudi magnitudo oziroma sij utrinka,« pravi Žiberna in doda, da si lahko pri določitvi svetlobe utrinka manj večji pomagajo z zvezdami v okolici. »Zato je dobro imeti s seboj tudi zvezdno karto, ki jo zlahka najdemo na različnih spletnih straneh.« Da bo opazovanje prijetno, pravi Žiberna, pa je treba imeti s sabo še kakšen dodaten kos oblčila in dobro družbo, ki bo preganjala spanec.

Na sogovornik pravi, da je na poletnem nočnem nebu poleg Perzeidov še obilo drugih zanimivosti za opazovanje. »V tem času se lepo vidi tudi središče Rimske ceste. Tam je veliko zanimivih stvari – od meglic do kroglastih kopic in razsutih zvezdnih kopic, vidijo se tudi druge galaksije.«

DANES PRIPOROČAMO

Komorni orkester Gudači svetog Dorda. Koncert v okviru Ljubljana Festivala. Ljubljana, Križevniška cerkev. Ob 20. uri.

Rudi Bučar in Istrabend. Koncert v okviru Kamfesta. Kamnik. Glavni oder. Ob 20.15.

Tori Story & Marnit. Koncert. Idrija. Mestni trg. Ob 20.30.

JUTRI OBJEKTIV

Ameriške volitve
Zbogom, komedija, dobrodošla, norost
Ervin Hladnik - Milharčič

Intervju
Dr. Mojca Pajnik, strokovnjakinja za migracije
Kristina Božič

Nudizem
Svoboda telesa, odrešenega cunj
Borut Mehle

JUTRI KRIŽIŠČE

		3	5				
	9						
5		7	8	2			
					1	5	
	2						3
	5			4		9	
4			8				
8	6	1	3				4
9			6			8	

N. N.

Gorenjska

Gorenjci so res pravi patroni. Zmagovalec tega tedna je fant, ki je v okolici Kranja prijavil vlom v stanovanjsko hišo, med katerim je izginil nekaj sto evrov gotovine. Policisti na kraju dogodka niso našli nobenih sledov – ker si je fante obisk nezaželenih gostov preprosto izmisli. Da ga boste lažje razumeli, naj pojasnimo, da je Gorenjček zapravil denar svojih staršev, ki so bili v tistem času na dopustu, in je očitno potreboval dovolj dobro pojasnilo, da mu oče Gorenjec in mama Gorenjka zaradi tega ne bi izprašila hlače ali, bog ne daj, storila še kaj hujšega.

Ker se je zadeva zgodila na Gorenjskem, smo prepričani, da je fant z zapravljenjem tujega denarja reševal lastno stisko. Močno namreč dvomimo, da so mu starši Gorenjci pred odhodom na dopust pustili kar koli v hladilniku... »